

Katsauksia.

Väinö William Salminen.

Heinäkuun 20. päivän varhaisina aamuhetkinä päättyi suomalaisen kansanrunouden uutteran ja ansioituneen tutkijan, professori Väinö William Salmisen elämä pitkäaikaisen, vaikean sairauden jälkeen.

Väinö Salminen syntyi Itä-Uudellamaalla Myrskylässä helmikuun 29. päivänä 1880. Hänen vanhempansa olivat kansakoulunopettaja Kaarle Fredrik Salminen ja Maria Matilda Mattila. Väinö Salmisen lapsuuden-aikana Myrskylä, niinkuin monet muutkin Uudenmaan kunnat, oli väestöltään ruotsalaisenemmistöinen. Tiedonhaluista, vilkasta poikaa ei voinut tyydyttää se vähäinen hengenravinto, mikä oli saatavissa ruotsinkielisistä kirjoista ja sanomalehdistä sekä harvoista suomenkielisistä, sisällykseltään uskonnollisista teoksista, vaan hän pyrki avarampaan maailmaan. Oli pakko mennä ruotsinkieliseen kouluun, ja niin Väinö Salminen joutui opintielle Porvoon lukioon, jonka suojissa sellaiset merkkimiehet kuin Elias Lönnrot, A. J. Sjögren ja K. A. Gottlund olivat vuosisadan alkupuolella kasvaneet ja kehittyneet. Vaikka koulu ja sen opettajat sellaisinaan eivät näytä Väinö Salmisen ollessa oppilaana antaneen herätteitä kansallisille tutkimusaloille, kouluvuosilla oli kuitenkin pysyvä vaikutus hänen harrastustensa tulevaan suuntaan. Muistelmissaan Väinö Salminen kertoo asuneensa erään kansanmiehen, porvoolaisen puusepän, luona ja viehättyneensä kansanrunouteen hänen monilukuisista saduistaan ja tarinoistaan. Yhtä merkittävä oli Elias Lönnrotin ja M. A. Castrénin vaikutus, josta Salminen kertoo: »Kun ylemmille luokille päästyäni luin Castrénin teosta *Resor och forskningar, Kalevalaa, Lönnrotin ja muiden matkoista* ja miten he olivat ottaneet talteen kansan muistelmia, juolahti mieleeni: Eiköhän vieläkin olisi suomalaisia lauluja ja tarinoita salomailta saatavissa, koska niitä kaupunkilainen puuseppäkin vielä osasi. Ja olinpa Myrskylässäkin kuullut tarinantaitajia, vieläpä loitsujen lukijoita, aivan naapurissakin. Jo keskiluokilla toisinaan ajattelin: Jos tässä ylioppilaaksi pääsee, kenties vielä saan lähteä saloja samoilemaan, niinkuin Diogenes etsimään ihmistä, ei tosin lyhydellä ja tynnyriissä maleksien, vaan vaeltaen heidän ajatuksiaan oppimassa.»

Porvoon lukion oppilas kirjoittautui yliopistoon vuosisadan vaihteen levottomina aikoina joulukuussa v. 1901. Seuraavat puolitoista vuosikymmentä olivat hänen elämässään vaelluksen ja opin aikaa. Yliopistossa etevien tiedemiesten oppilaana, runonkerääjänä monilukuisilla matkoilla kansan keskuudessa, taiteilijain toverina sekä valtiollisten ja yhteiskunnallisten rientojen harrastajana hän laajensi näköpiiriään, saavutti elämäkokemusta ja keräsi vaikutteita, joita ilman hedelmällinen ja ansiokas tutkijantyö ei olisi ollut mahdollinen.

Yliopistossa Väinö Salmisen askeleet suuntautuivat E. N. Setälän, Kaarle Krohnin ja A. R. Niemen luennoille. Opintojen rinnalla hän työs-

kenteli Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston järjestelytehtävissä, keräsi murreosanastoa Myrskylästä ja erilaatuista tietoa inesta luoteiselta Uudelta- maalta. Se oli alkuna pitkäaikaiseen kenttätyöhön useimmilla runoalueilla, missä suomalaisia kansanrunoja on esitetty. Keruuja tutkimusmatkoillaan Kemi-, Ounas- ja Muonionjokilaaksoon (v. 1904), Vermlantiin sekä Ruotsin ja Norjan Lappiin (v. 1905), Länsi-Inkerin inkeriläisten ja vatjalaisten keskuuteen sekä Novgorodin Karjalaan (v. 1906), Keski-Inkeriin (v. 1907), Karjalan kannakselle ja Pohjois-Inkeriin (v. 1908), Raja-Karjalaan ja Aunukseen (v. 1909), Etelä-Karjalaan (v. 1911), Kuolan Lappiin, Venaan ja Raja-Karjalaan (v. 1913) sekä myöhemmin uudelleen Vienan Karjalaan (v. 1918, Raja-Karjalaan) ja Aunukseen (v. 1920) sekä Viroon (vv. 1930—31) ja Setunmaalle (v. 1935) hän perehtyi kansanelämän ilmiöihin yhtä laajasti ja perusteellisesti kuin viime vuosisadan suuret runonkerääjät, hänen innoittajansa. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistossa on näiden matkojen tuloksina satuja ja tarinoita 91, vanhoja runoja, loitsuja, itkuvirsiä, tapoja, taikoja, uskomuksia 3000, sananparsia 74 ja arvoituksia 813, yhteensä 3.978 numeroa, siis jo laajuudeltaan mitä merkittävin kokoelma, jonka suurin arvo kuitenkin on sen pääosan muodostavissa runojen muistiinpanoissa. Matkojensa vaikutelmia Salminen selosti tieteellisiin aikakauskirjoihin painetuissa tutkielmissä sekä monen monissa kirjoitelmissaan sanomalehdistössä. Tärkeimpinä niistä mainittakoon: »Kansanrunoutta keräilemässä Vermlannin suomalaismetsissä sekä Ruotsin ja Norjan Lapissa» (Virittäjä 1905), »Inkerissä ja Novgorodin Karjalassa kansanrunoutta tiedustelemassa» (Virittäjä 1906), »Lappalaisten joikauksista» (Suomalais-ugrilaisen Seuran Aikakauskirja 1906), »Skandinavian suomalaiset äidinkielestensä» (Virittäjä 1906), »Havaintoja Kemi-, Ounas- ja Muon ojokilaaksoon kesällä 1904 tehdyltä runonkeräysmatkalta» (Suomalais-ugrilaisen Seuran Aikakauskirja 1907), »Kansanrunoutta keräilemässä Vermlannin suomalaismetsissä sekä Ruotsin ja Norjan Lapissa» (Virittäjä 1909) ja »Svenska och norska trollformler från Skandinaviens finnbygder» (Svenska Litteratursällskapet Skrifter 1910).

Väinö Salminen.

Runonlaulajilta, kansanmiehiltä ja -naisilta, saamiaan vaikutteita Väinö Salminen täydensi perusteellisilla yliopisto-opinnoilla. Jo ennen v. 1908 suorittamaansa filosofian kandidaattitutkintoa hän julkaisi v. 1904 Finnisch-ugrische Forschungenissa tutkielman »Die bedeutung D. E. D. Europaeus' in der geschichte der einsammlung finnischer volks poesie» ja kahta vuotta myöhemmin Suomi-kirjassa perusteellisen ja luotettavan tutkimuksen »D. E. D. Europaeus», jossa hän elämäkerran ohella selvitti yksityiskohtaisesti Europaeuksen runonkeruumatkoja ja julkaisi ennen

tuntemattomia Europaeuksen kirjeitä. Seuraavien vuosien runsaslukuisesta tieteellisten ja yleistajuisten kirjoitelmien sadosta voi tässä yhteydessä kenties tärkeimpinä mainita tutkielmat »Eriäs karhunpeijaisia ja karhurunoja sisältävä vanha muistiinpano» (Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia 1914), »Taikuutta ja mytologisia tietoja kirkollisissa tarkastuspöytäkirjoissa» (Virittäjä 1915) ja »Virolais-suomalaisista häämenoista ja häärunoista» (Suomalaisen Tiedeakatemian Esitelmät ja Pöytäkirjat 1915).

Keruumatkoillaan Inkerissä Salminen oli omakohtaisesti eläytynyt inkeriläisiin häämenoihin ja niissä esitettyyn runouteen. Se oli hänen perusteellista koulutustaan ja laajoja kokemuksiaan vastaava väitöskirjan aihe. V. 1917 ilmestynyt »Länsi-Inkerin häärunot. Synty- ja kehityshistoriaa» osoittaa sen tekijän ryhtyneen tehtäväänsä harvinaisen itsenäisin ottein ja saavuttaneen tuloksia, joilla sittemmin on ollut varsin laajalle ulottuva vaikutus suomalaisen kansanrunoudentutkimukseen. Krohnieen suunnan mekaanis-teoreettiseen käsitykseen runojen »vaeltamisesta» Salminen suhtautuu kriittisesti ja tarkastelee häärunoja niiden tapojen ja menojen osina, joiden yhteydessä häärunoja esitettiin. Näin ollen hänen teoksensa on kulttuurihistoriallinen tutkimus, jonka päämääränä on runojen tulkitsemisen rinnalla luotettavan kuvan esittäminen Länsi-Inkerin häärunojen »synnystä ja kehityksestä». Siitä toteamuksestaan, että kreikanuskoisten inkerikkojen sekä 1500- ja 1600-luvuilla maahanmuuttaneiden luterilaisten savakkojen ja äyrämöisten jälkeläisten häärunoissa ja -menoissa on merkittäviä eroavuuksia, Salminen päättelee, että ennen väestönsiirtoja inkerikoilla on ollut laaja ja kehittynyt häärunoutensa. Eri runojen ns. alkumuotojen rekonstruoimista hän ei pidä mahdollisena, ennenkuin on tutkittu »kaikki häärunot Itämeren saarilta Wienan merelle saakka», vaikka hyväksyykin sen tutkimuksen päämääräksi. Oivaltaesaan häärunojen kaltaisen laajan runouden ryhmän kohdalta inkerikkojen ja maahanmuuttaneiden luterilaisten runojen eroavuuden johtuvan erilaisesta perinteestä Väinö Salminen on löytänyt tieteellisen tunnusmerkin, jota kansanrunoja lähteinään käyttävä Inkerin varhaisten kulttuurikausien ilmiöiden tutkimus ei voi sivuuttaa.

Vuonna 1917 Väinö Salminen suoritti filosofianlisensiaattitutkinnon ja suomalaisen kansanrunoudentutkimuksen dosentiksi nimitettynä aloitti Helsingin yliopistossa kolme vuosikymmentä kestäneen opetustoimintansa. Sinä aikana hän suoritti ansiokkaan elämäntyön suomalaisten kansanrunojen julkaisijana ja niiden etevänä, kriittisenä tutkijana.

Kansanrunoudentutkijaimme yhteiseen suuryritykseen, »Suomen kansan vanhat runot» teoksen julkaisemiseen, Salminen tahtoi antaa oman osuutensa Inkerin runojen toimittajana. Vuosien 1915—1931 aikana teos karttui yhdeksällä vankalla niteellä (SKVR III₁₋₃, IV₁₋₃ ja V₁₋₃). Niiden yhteydessä hän julkaisi myös vatjalaiset runot (SKVR IV₉) ja v. 1933 Raja- ja Pohjois-Karjalan runojen 5. niteessä Skandinavian metsäsuomalaisien runot ja loitsut (SKVR VII₅). Vuosien 1936—1944 aikana hän saattoi julkisuuteen vielä Etelä-Karjalan runot ja loitsut neljänä niteenä (SKVR XIII₁₋₄), ja lähellä valmistumistaan oli myös julkaisuunnielman viimeinen, Uudenmaan kansanrunouden sisältävä osa. Suomen kansan

vanhan runouden pysyvän muistomerkin rakentamisessa Salminen teki suuremman työn kuin kukaan toinen. Jokainen runonkerääjien usein vaikeasti luettaviin ja puutteellisiin käsikirjoituksiin perehtynyt henkilö tajuaa Salmisen suorittaman, vaivalloisia tutkimuksia vaatineen, väsymättömän työn merkityksen. Siihen liittyvät läheisesti hänen yksityiskohtaiset selvittelynsä runonlaulajien elämänvaiheista sekä Inkerin ja Etelä-Karjalan runojen suhteesta näiden runoalueiden historiallisiin ja kansatieteellisiin erikoispiirteisiin tutkielmissa »Inkerin runonlaulajat ja tietäjät» (v. 1931) ja »Etelä-Karjalan runonlaulajat ja tietäjät» (v. 1945), jotka osaksi ovat myöhemmille tutkijoille korvaamattomia.

»Suomen kansan vanhojen runojen» toimitustyön lomassa Salminen julkaisi 1920-luvulla seuraavat mielenkiintoiset tutkielmat: »Mekrijärven runonlaulajia» (Kalevalaseuran vuosikirja 1, 1921), »Miksi vanha runo kuolee?» (Kalevalaseuran vuosikirja 2, 1922), »K. A. Gottlund suomalaisesta kanteleesta» (Kalevalaseuran vuosikirja 8, 1928) ja »Suomalaista kansanrunoutta 1700-luvun alkupuoliskolta» (Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia 1928). Samaan aikaan kypsyivät hänen laajemmat teoksensa, joista ensimmäisenä ilmestyi v. 1929 »Kertovien runojen historiaa. Inkeri». Tutkimuksen lähtökohdana on seuraava käsitys: »Jokaisella runolla on ollut yksi sepittäjä. Mutta kuka tuo nerokas runoilija on ollut, sitä ei tutkimus voi koskaan selville saada. Sen sijaan tutkija liikkuu vielä mahdollisuuksien piirissä yrittäessään saada määritellyksi, missä ja koska joku runo on syntynyt ja ovatko tositapahtumat runon pohjana vai onko se pelkän runollisen mielikuvituksen synnyttämä.» Väitöskirjassa esittämänsä tunnusmerkin perusteella hän selvittelee, »onko runo inkeroisten vai savakko-äyrämöisten perinnäistietona säilynyt». Teoksen alkuosana on yhtenäinen katsaus Inkerin runonkeräyksen historiaan Europaeuksen ja Reinholmin matkasta v. 1847 vuoteen 1917 saakka. Yksinomaan inkeroisilla tavattaviksi Väinö Salminen osoittaa Kaukamoisen runon, Ison härän runon, Kilpalaulannan, Päivänpäästön, Kultaneidon taonnan ja pari Vipusessa käynti runon katkelmaa. Luomisrunosta, Kanteleen synnystä ja Kullervorunoista hän toteaa inkeroisilla olevan toisenlaiset tyypit kuin siirtolaisilla. Runoa Kuuttaren kultalangalla kutomisesta ja langan katkeamisesta, joka sekkin on ehjimpänä inkeroisilla, hän pitää luonnontaruna ja arvelee sen »syntyneen» ainakin ennen 1500-lukua, ehkä jo »pakanuuden aikana». Itämerensuomalaisten vanhimpina, »pystysuorana perintönä säilyneinä» runoina hän pitää Kultaneidon taontaa, Luomisrunoa, Päivänpäästöä, Kilpalaulantaa, Kanteleen syntyä ja luonnontarua Kuuttaren kudonnasta. Savakkojen ja äyrämöisten runoudeksi hän taas osoittaa balladit »Inkeri ja Lalmanti», »Annikaisen virsi» ja »Vesitiellä viipynyt neito», joita Inkerissä ei ole laulettu ennen 1600-lukua. Tutkimus Inkerin kertovista runoista on entistä vakuuttavampi todistus siitä, että pyritäessä luomaan kuvaa niiden menneiden aikojen runoudesta, joilta ei ole säilynyt kirjoitettuja muistomerkkejä, »ajatuslakien» vaikutukseen ja runojen »vaeltamiseen» nojaava teoria ei riitä, vaan vanhimpien aineksien selville saamiseksi täytyy muistiinpanojen valtavasta runsaudesta erottaa historiallisten tosiseikkojen nojalla pois sellaiset ainekset, mitkä varmasti voidaan osoittaa myöhäsyntyisiksi. Salmisen menetelmällä ei tosin päästä

kuviteltuihin runojen »alkumuotoihin», mutta se on aikaisempia teorioita huomattavasti luotettavampi kansanperinteen tutkimuksessa.

Vuonna 1929 ilmestynyt »Tutkimus vatjalaisten runojen alkuperästä» on tehty saman metodin mukaan kuin edellisetkin. Vaikka melkoinen osa vatjalaisista runoista on samankaltaisia kuin inkeriläisillä ja varmaankin heiltä opittuja, Salminen toteaa vatjalaisissa runoissa monia vanhoja ja itsenäisiä piirteitä. Erityisesti laskiaisvirsiä ja kylvetyrunoa hän pitää »vanhana perintönä» ja selittää eräät häärunojen ja Vienan Karjalan runojen yhtäläisyydet »pystysuorana perintönä» säilymisestä johtuneiksi. Vatjalaiset loitsut hän sen sijaan osoittaa suomesta käännetyiksi.

»Suomalaisen muinaisrunouden historian» I osassa (v. 1934) Salminen osoittaa koko suomalaisen vanhan runouden tuntemuksensa harvinaisen laajaksi ja syvälliseksi. Tässä yliopiston oppikirjaksi kirjoitetussa teoksessa esitellään runojen keräys ja sen tulokset, runoalueet, runonlaulajat, runomitta, runojen esittämistavat ja -tilaisuudet ym. runsain asiatiedoin kirjallisuudesta, viittauksin kansanrunoihin ja ottein runonkerääjien matkakuvauksista, joita tekijän omat kokemukset ja havainnot laajoilta keruumatkoilta täydentävät. Teoksen loppuosassa hän kriittisesti arvioi kertovien runojen siihenastisen tutkimuksen tuloksia.

Väinö Salminen nimitettiin A. R. Niemen jälkeen v. 1933 Helsingin yliopiston suomalaisen ja vertailevan kansanrunoudentutkimuksen professorin virkaan, mitä hän hoiti kuolemaansa saakka. 1930- ja 1940-luvuilla hän julkaisi jo edellä mainittujen laajempien teostensa ohella mm. seuraavat tutkielmat ja kirjoitukset: »Sotamiehenotto-runot» (Kalevalaseuran vuosikirja 10, 1930), »Inkerin runojen ruotsalaisista lainasanoista» (Suomi V, 1930), »Keinu I. liekki ja liekkuvirret» (Kalevalaseuran vuosikirja 11, 1931), »Taalain suomalainen tietäjä 1500-luvulla» (Virittäjä 1932), »Suomalaisten muinaisrunojen todellisuuspohja. Runot muinaistiedon lähteenä» (esitelmä virkaanasettajaisissa; Kalevalaseuran vuosikirja 13, 1933), »Kirjallinen vaikutus muinaisrunoihin» (Kalevalaseuran vuosikirja 14, 1934), »Yhteissuomalainen lasten viihdytyslaulu» (Virittäjä 1934), »Om Kalevalaforskningens nyaste resultat» (Finsk Tidskrift 1935), »Suomalaisten muinaisrunojen kristilliset ainekset» (Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirja XXIV, 1936), »Mielikuvituksen ja runon valta» (Kalevalaseuran vuosikirja 16, 1936), »Karjala runojen maana» (Kalevalaseuran vuosikirja 20—21, 1941), »Sanan voima ja laulajan intoutuminen» (Suomi, 1943), »Ritvalan helkavirsien alkusäkeet» (Kalevalaseuran vuosikirja 22, 1943), »Eine nordnorwegische Sammlung finnischer Volksdichtung» (Mitteilungen des Vereins für finnische Volkskunde 1943), »Osviittoja Suomen kansan vanhojen runojen käyttäjille» (Virittäjä 1944) ja »Inkerin siirtolaisten Siperiassa säilyttämä häärunosikermä» (Kalevalaseuran vuosikirja 25—26, 1946).

Muistelmissaan ensimmäisiltä ylioppilasvuosiltaan Salminen kertoo innostuneensa kansanvalistustyöhön ja kiertäneensä pitämässä ainakin pari sataa esitelmää maaseudulla. Myöhemminkin hän osaksi olosuhteiden pakosta, osaksi sen tehtäväkseen tuntien uhrasi runsaasti aikaansa ja voimiaan opetustyöhön yliopiston ulkopuolella ja tieteen ongelmien ja tulosten yleistajuiseen esittämiseen sekä oli mukana monissa yhteisissä isän-

maallisissa ja kansallisissa piennoissa. Hän toimi opettajana Helsingin poliisikoulussa vv. 1919—1931, Suomen liikemiesten kauppaoipistossa vv. 1920—1926 ja Kauppakorkeakoulussa vv. 1931—1933. Hänen laajaa lukijakuntaa varten kirjoittamista teoksista ovat tunnetuimpia »Inkerin kansan häärunoelma muinaisine kosimis- ja häämenoineen» (v. 1915), »Suomalainen Inkeri» (v. 1919), »Kalevala-kirja» (v. 1935, 2. painos v. 1946) ja »Kalevala sankarirunoelman» (v. 1940). Vuonna 1946 ilmestyivät hänen suuren suosion saavuttaneet muistelmakirjansa »Vaeltajan tarinoita» ja »Vallattomilta vaellusvuosilta». Hänen sanoma- ja aikakauslehtiin kirjoittamiensa artikkelien, kirja-arvostelujen ja katsausten lukumäärä nousee satoihin.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran keskeisissä työntekijöissä lienee vain harvoja, jotka ovat niin pitkän ajan — yli neljä vuosikymmentä — ja niin epäitsekkäästi uhrautuen kuin Väinö Salminen uurastaneet seuran päämäärien hyväksi. Salminen oli Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran johtokunnan jäsenenä vv. 1910—1919, kirjaston- ja arkistonhoitajana samoina vuosina sekä kansatieteellisen valiokunnan jäsenenä vuodesta 1910 ja sen puheenjohtajana vuodesta 1933 kuolemaansa saakka. Nämä maininnat viittaavat tärkeihin erikoistehtäviin, mutta merkittävintä on; Salmisen elämäntyön pääosa, tieteellinen tutkimus- ja julkaisutoiminta, on kokonaisuudessaan ollut Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran pyrkimysten toteuttamista ja edistämistä. Salminen oli Kalevalaseuran perustajia ja sen työntekijänsä sekä johtokunnan jäsen v:sta 1932. Suomalaisen Tiedekatsemin apujäseneksi hänet kutsuttiin v. 1919 ja varsinaiseksi jäseneksi v. 1934. Kotikielen Seuran sihteerinä hän toimi vv. 1904—1907 sekä kuului Virittäjän toimittamiseen yli neljä vuosikymmentä, vuodesta 1904 kuolemaansa saakka. Monien muidenkin sivistysjärjestöjen toimintaan, joista tässä mainittakoon Inkerin Liitto, Suomalaisuuden Liitto ja Karjalan Sivistysseura, Salminen osallistui eräänä innokkaimmista.

Tinkimätöntä totuudenrakkautta, kriittillistä mieltä ja voimakasta mielikuvitusta pidetään usein menestyksellisen tieteellisen työn edellytyksenä. Väinö Salminen ei tinkinyt siitä, mitä hän piti oikeana ja totena. Hän ei arkaillut esittää mielipiteitään ja kritiikkiään silloinkaan, kun se armottomasti kohdistui miltei itsestään selvinä tosiasioina pidettyihin käsityksiin ja saattoi vaikuttaa haitallisesti hänen omiin työskentelymahdollisuuksiinsa ja tulevaisuuteensa. Hänen julkaisunsa osoittavat laajojen ja monipuolisten tietojen ohella luotettavaa todellisuudentajua sekä kykyä havaita uusia tosiasiaiden välisiä vaikutussuhteita ja valaista ongelmia monelta kannalta. Näihin tutkijan avuihin liittyi Väinö Salmisessa lämmin harrastus kansanrunoudentutkimuksen opiskelijain työhön ja pyrkimykseen. He tulivat näkemään hänessä ulkonaiselta esiintymiseltään usein karun ja särmikkään, mutta pohjaltaan lämminsydämissen ja herkän, isällisen ystävän. Vielä viimeisenä elinvuotenaan, ruumiin ja hengen voimien jo vähentyessä yhä vaikeammaksi käyvän sairauden takia, hän miltei yli-inhimillisin ponnistuksin suoritti loppuun saakka velvollisuutensa tiedettä, yliopistoa ja oppilaitaan kohtaan.

Väinö Salmisen elämäntyön syvimpänä vaikuttimena oli palava isänmaanrakkautta, uhrautuva tahto tieteen keinoin koettaa luoda todellisuutta

entistä paremmin vastaava kuva entisaikojen suomalaisten oloista ja tunne siitä, että kansanrunoista ja niiden esittäjien, runonlaulajien, hengenmaailmasta ovat löydettävissä merkittävimmät kansalliset kulttuuriarvot. Omassa, jälkipolvia velvoittavassa elämäntyössään Väinö Salminen on itse luonut niitä todellisia, vaikka ajatusten ja käsitteiden maailman ulkopuolella olevia kulttuuriarvoja, jotka viime kädessä ovat tieteellisen työskentelyn ja kansallisen kulttuurin perustana.

Väinö Kaukonen.